

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Hvssitarum in Hungariam irrumpendi conatus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Sicut vero recentium vulnerum cura facilis, ac eorum quæ iam coisse & cicatricem quodammodo obduxisse videntur, difficillima est: eo quod plerumque talibus malignum aliquod vlcus adnascatur; sic Ferdinandus quantumuis omnia egerit, prauas tamen illas opiniones à maioribus acceptas, ex Hussitarum & Calixtinorum animis eripere non potuit. Qui vt restatum facerent, se ab Vniuersali Ecclesia defecisse, in ædium vestibulis, vel fenestris, iuxta insignia, itemque in templorum porticibus, Calicem pictum aut sculptum, vt supra diximus, ostentant: quasi ipsi veri essent Christiani, etiam sanguine Christi participantes, quo Catholicos priuatos esse aiunt. In Biblijs ipsorum verba hæc, *Bibite ex hoc omnes*, aureis litteris plerumque scripta cernuntur. Qui post Ferdinandum Bohemæ & vicinis regionibus imperarunt, in primis Rudolphus II. Edicto prohibuerunt, ne in tota vniuersa Silesia, vlla alia religio quam vel Catholica vel Lutherana admitteretur: sic vt Sacramentarij non minus quam Arriani aut alij hæretici, inde exclusi sint. Lutheranorum quidem magnus est ibi numerus cum Catholicis nihilominus pacifice viuunt. Vratislauenſis certe Episcopus vnus fere Catholicam ibi magno animo religionem tuetur, non solum pro grege suo diligenter excubans, sed etiam lupos vltro aggrediens & fugans: cui Abbates tres cum primis vtilem & fidelem operam præstant, Glogouienſis, Grisenſis, & Auriensis. Vidimus Bohemæ statum, iam porro miserabilem Hungariam & adiacentes regiones perlustramus.

QVOMODO POST LVDOVICI
mortem regno Hungariæ in factiones
scisso, religionis status quoque conuul-
sus, & florentissimum regnum ad
interitum pæne redac-
tum sit.

CAPVT VI.

ARGVMENTVM.

- I. Hussitarum in Hungariam irrumpendi conatus.
- II. Infelix Hungarorum dissidium & bellum intestinum.
- III. De primu in Hungaria Lutheranis.

- IV. Eorum conatus, & Catholicorum oscitantia.
- V. Persequutio contra Catholicos
- VI. Calvinista in Hungariam irrupti.
- VII. Diuersa res in Hungaria gesta.
- VIII. Quinam ex Hungaria proceribus Catholici manserint.
- IX. Hæreticorum studium ad seducendum.
- X. Miraculum Eucharisticum Anno 1591.
- XI. Dalmatia, Croatia, Bosnia Catholica seruata est.

SEPTINGENTI & amplius effluxerunt anni, Sex quo post susceptam semel Christi religionem, Hungaria ab omni Hæreseos assultu immunis perstitit. At triginta septem ante Lutherum exortum annis Anno 1480 Hussitici quidam Prædicantes, regnante Matthia Huniade, eò immigrarunt; sed vado tantum tentato, quum transitum nimis difficilem reperissent, quiescendum sibi statuerunt. Ex ijs quidam nimis longe progressi, torrentis vi abrepti, in ipso conatu perierunt. Imperata enim audaciam, quum petissent à rege vt liberum suæ religionis exercitium permittere ipse vellet, Rex non minus prudentiæ quam fortitudinis laude insignis, interrogauit eos, quænam illa esset religio quam adferrent, & cuius professionem atque exercitium concedi sibi peterent. Dicentibus illam esse, quæ Deus sanctissimis hominibus Ioanni Husio & Hieronymo Pragenſi reuelarit, Ergo, inquit Rex, *nona est illa religio, quam vos in regno meo disseminare cupitis, & contraria illi quæ in hoc regno semper viguit, ab eo tempore quo Christiana fides Stephano regi primum annunciata fuit: vt etiam illa quam Catholica Ecclesia per totum terrarum orbem amplectitur? At qui ferre ego nec possum nec debeo, vt populum seducatis. Nec mora. iubet nonos istos Euangelistas à Buda vrbe statim, sine longiori disquisitione educi, & vnos vnà cum libris suis, in terram desodi. Supplicij huius acerbitas fecit, vt id genus hominum facile posthac ab eiusmodi conatibus abstinuerit, vt pote nullo Dei spiritu sed humano instructum, cum quo non facile tormenta vincuntur. Sane quoad vixit hic Rex, Catholicæ religioni in primis deditus, non vulgari felicitate floruit Hungariæ regnum: quæ illo ipso tempore quo Lutherus infelici schismati portam aperuit, & Munceri furor Germaniam peruasit An. 1523. quasi momento eversa fuit, Ludouico rege in prælio contra Solimanum cum magna Nobilitatis parte occiso. A. 1526. 14. Kal. Sept. Mei quidem instituti non est,*

V r

regni

regni huius, quod opibus & potentia paucis olim
cessit, at funestis Ferdinandi & Ioannis Transylua-
niæ V Vaiuodæ, eiusque filij Stephani contentio-
nibus ad extremas miseras redactum est, statum
pluribus explicare; sed propositi mihi operis li-
neamenta sequutus, ea tantum modo exponam ex
quibus intelligi possit, quomodo Hæresis in reg-
num hoc subingressa, recepta & aucta sit, & quan-
tas turbas, eisque annexam longam etiamnum du-
rantium malorum lliadem inuexerit, sub quibus
illa mirum est in quantum excreuerit robur. Ne-
que enim Hæresis ea loca amat, ubi pax est &
quies; sed vt anguilla luto, & scarabæo fimo, sic ip-
sa bellis & seditionibus se inuoluit & tegit. Num-
quam illa iter ingreditur, nisi præmissis discordia
& rebellionem tamquam hospitij designatoribus.
Sed age, totam hanc telam continuo & historico
filo pertexamus.

II. Ludouico Hungariæ rege miserabiliter ex-
stincto ad Mohacium, Ioannes Sepusius Transyl-
uaniæ Princeps ab optimatibus quibusdam & suæ
factionis hominibus Rex fuit electus: sed Ferdi-
nandus regnum hæreditario iure (vt ipse ex Anna
Sorore Ludouici ultimi Hungariæ & schauica gente
Regis natus) sibi deberi contendebat. Et ille qui-
dem quum suis viribus defendere se non posset, in
Turcarum Imperatoris fidem & tutelam, cum ma-
ximo Christianæ Reipublicæ damno, & extrema
regni pernicie, sese dedit; hic vero Hussitarum &
Lutheranorum opera ad bellum hoc vsus, nihil ali-
ud quam victoriam & regni acquisitionem spe-
ctans, nouæ religioni aditum aperuit. Nulla tam-
en insignis mutatio accidit, vsque ad annum cir-
citer M. D. XL. quo Lazarus Suedius cum Ger-
manis militibus a Ferdinando conductus, Agrin-
am, Solnoecum, Toecæum, & complura alia oppi-
da, adeoque omnem fere regionem Tibisco flu-
uio adiacentem Transyluano eripuit; & expulsis
passim Catholicis Pastoribus, Lutheranos substi-
tuit. Sic ergo coacti Catholici, sub Turcis per-
fugium sibi quaesuerunt, à quibus & recepti sunt,
permissa religionis & fidei libertate: quam etiam-
num Catholici præ ceteris qui sub Turcarum vi-
vunt imperio, retinent: non quod Turcæ nõ con-
sueant, nouas illas religiones maiorem cum Ma-
humetismo suo habere similitudinem (quam vnus
sequentium capitum summatim ostendam (sed
quod omnis non ita is hostes, eam potissimum re-
ligionem tolerandam sibi statuunt, quæ iam olim
in Imperatoris sui ditione fuit admissa. Eam vero

potissimum ob causam Turcæ hæreticos oderunt
quod quum omnes religiones in toto Mundo, et-
iam Mahumetana, corporis castigationes, vitæ au-
steritatem & ciborum abstinentiam pro articulis
fere religionis & sanctæ animæ testimonijs habe-
ant, illi tamen ieiunio, precibus & pœnitentiæ pa-
rum admodum tribuant. Atque hanc ob causam
Turcæ novos istos Christianos, *Chianpech*, id est,
Canes appellare solent.

III. Primus qui Hungariam Lutherana infecit
hæresi, Michael Statius fuit, Melanchthonis disci-
pulus. Hic cum suæ facinoræ hominibus latibus pri-
mum sibi quaesuerunt in ijs montibus qui Polo-
niam, Morauiam & Russiam ab Hungaria separant,
vt & in oppido Cassouia & alijs eorum locorum;
ijsdem vsu artibus quibus alij, qui in reliquis Chri-
stiani orbis prouincijs hæreses disseminarunt.
Postquam enim dulcibus suis & magnam pietatis
speciem habentibus verbis, vt quibus nihil in ore
frequentius quam Christi Domini & Diuini Ver-
bi nomen, plerisque illexerunt, id vnice elabo-
rando, vt vnâ cum nouis suis dogmatis non minus
acerbum Papæ odium eorum animis imprimeret,
quod contra Turcam illi antea habebant. Ex quo
factum est, vt plures, relicta antiqua religione, noua
Lutheri & Melanchthonis commenta sequuti
scholis suis Magistros à Germania venientes præ-
fecerint, aut liberos suos VVitebergam & Norim-
bergam miserint. Mox vero & in publicis concio-
nibus, & in scholis & circulis etiam noua doctrina
spargi cepit. Ferdinando nequequam etiam prin-
cipijs morbi remedium afferre cupiente: qui inua-
lescens postea, & totum corpus peruadeos, tam-
quam gangræna etiam ad viscera tandem & cor
ipsum penetrauit.

IV. Meo iudicio non errant qui corruptionem
hanc Episcoporum ignauæ imputandam putant,
qui scholas diœceson suarum collapsas & tantum
non euerfas instaurare nihil pensi habuerunt. Nam
& Iuarinum, & Posonium, & Tirnauia vix um-
bram aliquam pristinæ celebritatis & frequentiæ
retinuerant, contra hæretici in nouis passim scho-
lis & Academijs constituendis, nullis sumptibus aut
laboribus parcebant: qua vnare dici vix potest
quantopere res suas promouerint. Adolecentibus
quibus ad studia sumtus deerant, ex publico sub-
ministrabantur, quin & vixitima locupletioribus
contribuebantur. Sic in Cyclopani istorum scholis
nigræ & pestifera scientiæ iuuentutis animis in-
stillabantur, vt miseri Hungari, quæ ipsi tradeba-